

ҚОНУНИ ҚУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ СУҒУРТАИ МУТАҚОБИЛА

(Ахбори Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон, с. 2009, №7-8, мод. 495)

(Қонуни ҚТ аз 8.08.2015 № 1224)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро вобаста ба анҷом додани суғуртаи мутақобила ба танзим дароварда, асосҳои ҳуқуқии фаъолияти ҷамъиятҳои суғуртаи мутақобиларо муқаррар менамояд.

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- суғуртаи мутақобила - як намуди суғурта, ки дар он ҳар як иштирокчии ин суғурта дар як маврид ҳам суғурташаванда ва ҳам суғуртақунанда аст;

- ҷамъияти суғуртаи мутақобила (минбаъд - ҷамъият) - ташкилоти ғайритиҷоратии суғурта, ки мутобиқи қонунгузории Қумҳурии Тоҷикистон дар асоси узвияти ихтиёрӣ, бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур таъсис дода шудааст;

- мақоми ваколатдор - мақоми давлатие, ки танзим ва назорати бозори суғурта ва ташкилотҳои суғуртаро анҷом медиҳад;

- ба дастоварандаи ғоида - шахсе, ки дар шартномаи суғурта зикр гардида, суғурта ба манфиати ӯ анҷом дода шудааст;

- ҳаққи (маблағи) узвият - воситаҳои пулӣ, қоғазҳои қиматнок, дигар молу мулк ва ё ҳуқуқҳои молумулкии арзиши пулидошта, ки аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои ба ҷамъият дохил шудан гузаронида мешаванд;

- ҳаққи (маблағи) суғурта - воситаҳои пулӣ, ки аз ҷониби аъзои ҷамъият барои амалӣ гардонидани суғуртаи мутақобила пардохт карда мешаванд;

- ҳаққи (маблағи) иловагӣ - воситаҳои пулӣ, ки аз ҷониби аъзои ҷамъият бо мақсади ҷуброни зиёни ба ҷамъият расонидашуда пардохта мешаванд.

Моддаи 2. Қонунгузории Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи мутақобила

Қонунгузории Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи суғуртаи мутақобила ба Конститутсияи (Сарқонуни) Қумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Кодекси граждани Қумҳурии Тоҷикистон, Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Қумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Қумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принципҳои суғуртаи мутақобила

Суғуртаи мутақобила дар асоси принципҳои зерин амалӣ мегардад:

- умумӣ будани манфиатҳои молумулкии аъзои ҷамъият;

- баробарии ҳуқуқ ва ӯҳдадорӣҳои аъзои ҷамъият;

- ҳимоя ва масъулияти мутақобилаи аъзои чамбият.

Моддаи 4. Объектҳои суғуртаи мутақобила

Объектҳои суғуртаи мутақобила манфиатҳои молумулкии аъзои чамбият буда, аз ҷумла алоқаманданд ба:

- соҳибӣ, истифода ва ихтиёрдории молу мулк (суғуртаи молу мулк);
- ҳаёт, саломатӣ, қобилияти қорӣ ва таъмини ихтиёри нафақаи аъзои чамбият (суғуртаи шахсӣ) (*Қонуни ҚТ аз 8.08.2015 № 1224*);
- таваккали масъулияти шаҳрвандӣ вобаста ба ўҳдадорие, ки дар натиҷаи расонидани зарар ба ҳаёт, саломатӣ ё молу мулки ашхоси дигар ба миён омадааст ва дар ҳолатҳое, ки Қонун пешбинӣ намудааст, инчунин масъулият тибқи шартнома;
- таваккали соҳибқорӣ - таваккали ба даст наовардани даромади дар назар доштани аз ҷаъолияти соҳибқорӣ вобаста ба вайрон кардани ўҳдадориҳои худ аз ҷониби контрагентҳои соҳибқор ё тағйир додани шартҳои ин ҷаъолият вобаста ба ҳолатҳое, ки ба соҳибқорӣ алоқаманд намебошанд.

Моддаи 5. Таъсиси чамбият

1. Шумораи аъзои чамбият бояд на кам аз панҷ шаҳрванд ё на кам аз се шахси ҳуқуқӣ бошад.
2. Номи чамбият бояд иборати "чамбияти суғуртаи мутақобила" - ро дар бар гирад ва шакли ғайритиҷоратӣ буданаширо нишон диҳад.
3. Чамбият аз лаҳзаи бақайдгирии давлатӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсисгардида ҳисобида мешавад.

Моддаи 6. Ҳуҷҷатҳои таъсисии чамбият

1. Ҳуҷҷатҳои таъсисии чамбият шартномаи таъсисӣ ва оинномаи чамбият мебошанд.
2. Шартномаи таъсисии чамбият, ғайр аз муқаррароте, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст, бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:
 - ўҳдадориҳои муассисон оид ба имзои шартномаи суғурта ва пардохтани маблағи суғурта (ҳаққи суғурта);
 - андозаи ҳаққи пулии муассисон барои хароҷоти маъмурӣ вобаста ба созмон додан ва ташкили ҷаъолияти чамбият.
3. Оинномаи чамбият бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:
 - номи пурра ва мухтасари чамбият бо забони давлатӣ;
 - маҳалли ҷойгиршавии чамбият;
 - предмет ва мақсади ҷаъолияти чамбият;
 - шаклҳои суғуртае, ки чамбият амалӣ менамояд;

- тартиби идоракунии ҷамъият, ҳайат ва салоҳияти мақомоти идоракунии ва назоратии ҷамъият, тартиби таъсис ва аз ҷониби онҳо қабул намудани қарор;
- шарт ва тартиби қабул ва қатъи узвият дар ҷамъият;
- тартиби интихоби намояндагони ваколатдори аъзои ҷамъият барои иштирок дар маҷлиси умумии аъзои ҷамъият;
- ҳуқуқ ва ўҳдадорихои ҷамъият дар назди аъзои ҷамъият;
- ҳуқуқ ва ўҳдадорихои аъзои ҷамъият;
- намуд, шарт ва тартиби пардохти аъзоҳаққиҳои муқарраршуда ва масъулият барои вайрон кардани ўҳдадорӣ оид ба пардохти онҳо;
- шарт ва тартиби ба зимма гирифтани масъулияти иловагӣ аз ҷониби аъзои ҷамъият вобаста ба ўҳдадорихои суғуртавии ҷамъият дар доираи қисми пардохтнашудаи ҳаққи иловагии ҳар як узви ҷамъият;
- қоидаҳои аз ҷониби ҷамъият анҷом додани суғуртаи мутақобила дар асоси узвият;
- манбаъҳои ташаккули молу мулки ҷамъият;
- тартиби ихтиёрдорӣ молу мулки ҷамъият;
- тартиби ворид намудани тағйирот ба оинномаи ҷамъият;
- тартиби доир намудани маҷлиси умумии аъзои ҷамъият ва тартиби огоҳсозӣ оид ба гузаронидани маҷлис;
- тартиби азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии ҷамъият;
- дигар муқаррароте, ки хилофи қонунгузорию Қумҳурии Тоҷикистон намебошанд.

4. Талаботи ҳуҷҷатҳои таъсисӣ барои иҷро аз ҷониби ҷамъият ва аъзои он ҳатмӣ мебошанд.

5. Ҳуҷҷатҳои таъсисии ҷамъият бояд барои шиносӣ ба номзадҳо ба узвияти ҷамъият пешниҳод карда шуда, ба ҳама аъзои ҷамъият супурда шаванд.

6. Оинномаи ҷамъиятро маҷлиси умумии аъзои ҷамъият тасдиқ менамояд.

Моддаи 7. Аъзои ҷамъият

1. Шахсони воқеии ба синни 18 расида ва (ё) шахсони ҳуқуқӣ аъзои ҷамъият шуда метавонанд. Узвият дар ҷамъият метавонад танҳо бо талаби ягона барои ҳар як узви он қайду шарт карда шавад.

2. Узвият дар ҷамъият баъди аз ҷониби ҷамъият қабул кардани қарор дар хусуси пазируфтани ба узвияти ҷамъият ва аз ҷониби аризадиханда пардохт намудани ҳаққи узвияти муқаррарнамудаи ҷамъият ба миён меояд.

3. Аъзои ҷамъият танҳо баъди пардохти ҳаққи суғурта дар маҷлиси умумӣ ҳуқуқи овозро пайдо мекунанд.

4. Ҷамъият пешбурд ва нигоҳдошти рӯйхати аъзои ҷамъиятро таъмин менамояд.

Моддаи 8. Ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои аъзои ҷамъият

1. Аъзои ҷамъият ҳуқуқ доранд:

- дар идоракунии ҷамъият иштирок намоянд ва ба мақомоти он интиҳоб гарданд;

- мутобиқи қоидаҳо ё шартномаи суғурта манфиатҳои молумулкии худро суғуртаи мутақобила намоянд;

- аз мақомоти идоракунандаи ҷамъият оид ба фаъолияти ҷамъият, аз ҷумла оид ба натиҷаҳои санҷиши фаъолияти молиявии он ҳама гуна иттилоотро талаб намоянд ва гиранд;

- тибқи шарт ва тартиби пешбиниамудаи оинномаи ҷамъият аз ҷамъият бароянд;

- аз дигар ҳуқуқҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода баранд;

- ҳангоми барҳамдиҳии ҷамъият як қисми молу мулкери, ки баъди ҳисобӣ бо кредиторон боқӣ мондааст, ба даст оранд, агар дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ё оинномаи ҷамъият тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

2. Аъзои ҷамъият ўҳдадоранд:

- оинномаи ҷамъиятро риоя кунанд;

- қарори маҷлиси умумии аъзои ҷамъият, дигар мақомоти ҷамъиятро, ки дар доираи салоҳияташон қабул намудаанд, иҷро кунанд;

- сари вақт ҳаққи узвият, ҳаққи иловагӣ ва дигар пардохтҳои пешбиниамудаи оинномаи ҷамъиятро пардохт намоянд;

- сари вақт ҳаққи суғуртаро пардохт намоянд;

- дигар ўҳдадориҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, оинномаи ҷамъият ё дигар ҳуҷжатҳои танзимкунандаи фаъолияти ҷамъиятро иҷро намоянд.

3. Шахси ба узвияти ҷамъият қабулгардида баробари дигар аъзои ҷамъият масъулиятро оиди иҷрои ҳамаи ўҳдадориҳои суғуртавии ҷамъият, ки то узвияти ӯ дар ҷамъият ба миён омадааст ва бо онҳо шинос будани худро ба таври хаттӣ тасдиқ намудааст, ба зимма мегирад.

4. Аъзои ҷамъият ба таври муштарақ оид ба ўҳдадориҳои суғуртавии ҷамъият дар доираи қисми пардохтнашудаи ҳаққи иловагии ҳар як узви ҷамъият масъулияти иловагӣ доранд.

Моддаи 9. Қатъи узвият дар ҷамъият

1. Узвият дар ҷамъият дар ҳолатҳои зерин қатъ мегардад:

1) ба таври ихтиёрӣ аз ҷамъият баромадани узви ҷамъият;

2) аз аъзогии ҷамъият хориҷ намудани узви ҷамъият тибқи асосҳои зайл:

- аз ҷониби узви ҷамъият иҷро накардани ўҳдадорӣ оид ба пардохти ҳаққи суғурта ё ҳаққи иловагӣ;

- қатъи шартномаи суғурта бо ташаббуси узви чамъият, инчунин набастани шартномаи суғурта дар мӯҳлати муқаррарнамудаи оинномаи чамъият;

3) фавти шахси воқеӣ - узви чамъият ё мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон фавтида эълон намудани ӯ, инчунин барҳамдиҳии шахси ҳуқуқӣ - узви чамъият;

4) барҳам додани чамъият.

2. Ҳангоми ихтиёрӣ баромадан аз чамъият узви чамъият бояд дар мӯҳлати на камтар аз 30 рӯзи баромади воқеӣ аз чамъият дар бораи даст кашидан аз узвият аризаи хаттӣ пешниҳод намояд.

3. Ҳангоми хориҷ намудан аз чамъият узви чамъият бояд дар хусуси хориҷ намудани ӯ дар мӯҳлати на камтар аз 30 рӯзи то баррасии масъалаи хориҷ намудан аз узвият дар шакли хаттӣ огоҳ карда шавад.

4. Дар сурати фавти узви чамъият ё фавтида эълон шудани ӯ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ворисони ӯ ҳуқуқ доранд бо қарори раёсати чамъият ба чамъият дохил шаванд.

5. Шахси ҳуқуқие, ки вориси қонунии шахси ҳуқуқии азнавташкилшудаи дар чамъият иштирокдошта мебошад, ҳуқуқ дорад бо қарори раёсати чамъият ба чамъият дохил шавад, агар дар оинномаи чамъият тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

6. Қатъи узвият пеш аз мӯҳлати шартномаи суғурта мутобиқи меъёрҳои қонунгузории граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегардад.

7. Узви чамъият ҳуқуқ дорад ҳангоми хориҷ шудан аз чамъият ҳаққи пардохташро бо тартиб ва мӯҳлати пешбиниамудаи оинномаи чамъият бозпас гирад.

8. Узви чамъият ҳуқуқ дорад ҳангоми хориҷ шудан аз чамъият қисми молу мулки он ё арзиши ҳамин молу мулкро дар доираи арзиши молу мулке, ки узви чамъият ба сифати ҳаққи узвият ворид намудааст, ба даст орад, агар дар оинномаи чамъият тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

Моддаи 10. Тартиби анҷом додани суғуртаи мутақобила

1. Баъди аз ҷониби узви чамъият пардохтани ҳаққи суғурта чамъият ӯҳдадор мешавад, ки ҳангоми фарорасии ҳолати муайян (ҳодисаи суғурта) ба узви чамъият ё бадастоварандаи фоида бо тартиб ва мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи қоидаҳои суғурта ё шартномаи суғурта пардохти суғуртавиرو анҷом диҳад.

2. Дар ҳолате, ки агар мутобиқи чамъбасти соли ҳисоботӣ натиҷаҳои молиявии суғуртаи мутақобила мусбӣ бошанд, маҷлиси умумии аъзои чамъият метавонад дар хусуси кам кардани андозаи ҳаққи суғуртаи навбатӣ ё боздоштани пардохти он дар мӯҳлати муайян қарор қабул кунад.

3. Дар ҳолате, ки агар мутобиқи чамъбасти соли ҳисоботӣ натиҷаҳои молиявии анҷом додани суғуртаи мутақобила манфӣ бошанд, маҷлиси умумии аъзои чамъият метавонад дар бораи манбаъҳои пӯшонидани зиёни

расонидашуда, аз ҷумла дар хусуси аз ҷониби аъзои ҷамъият ворид намудани ҳаққи иловагӣ қарор қабул кунад.

4. Ҷамъият суғуртаи мутақобилаи аъзои худро дар асоси узвият мустақиман анҷом медиҳад дар ҳолате, ки агар мутобиқи оинномаи ҷамъият бастанӣ шартномаи суғурта пешбинӣ нашуда бошад.

5. Суғуртаи мутақобила дар асоси узвият танҳо ҳангоми аз ҷониби ҷамъият анҷом додани як шакли суғурта мутобиқи қоидаҳои суғурта, ки шартҳои ягонаи суғуртаро пешбинӣ менамояд, имконпазир мебошад. Дар ин ҳолат қоидаҳои суғурта қисми ҷудонопазирии оинномаи ҷамъият ба ҳисоб мераванд.

6. Шаклҳои суғуртае, ки ҷамъият анҷом медиҳад, бо назардошти эҳтиёҷоти аъзои ҷамъият ва талаботи Қонуни мазкур муайян карда мешаванд.

Моддаи 11. Мақомоти ҷамъият

1. Мақомоти ҷамъият инҳоянд:

- мақоми олий - маҷлиси умумии аъзои ҷамъият;
- мақоми иҷроия - мақоми дастаҷамъӣ (раёсат) ё шахси анҷомдиҳандаи вазифаҳои мақоми инфиродии иҷроия (директор);
- мақоми назоратӣ - комиссияи тафтишотӣ.

2. Оинномаи ҷамъият метавонад таъсиси дигар мақомоти ҷамъиятро низ пешбинӣ намояд.

Моддаи 12. Комиссияи тафтишотии ҷамъият

1. Комиссияи тафтишотии ҷамъият ба маҷлиси умумии аъзои ҷамъият ҳисоботдиҳанда мебошад. Комиссияи тафтишотии ҷамъият ба таври истисно аз аъзои ҷамъият интихоб гардида, назорати риояи оинномаи ҷамъият, фаъолияти мақомоти идоракунии ҷамъиятро анҷом медиҳад, инчунин муроҷиати аъзои ҷамъиятро баррасӣ менамояд, агар онро раёсати ҷамъият муҳокима накарда бошад.

2. Комиссияи тафтишотии ҷамъият фаъолияти молиявӣю хоҷагии ҷамъиятро санҷида, ба маҷлиси умумии аъзои ҷамъият оид ба натиҷаҳои санҷиши ҳисоботи солона ва ҳисоботи солонаи муҳосибавии ҷамъият ҳулоса пешниҳод менамояд. Маҷлиси умумии аъзои ҷамъият ҳуқуқ надорад ҳисоботи солона ва ҳисоботи солонаи муҳосибавии ҷамъиятро ҳангоми мавҷуд набудани ҳулосаи комиссияи тафтишотии ҷамъият тасдиқ намояд.

3. Ҳулосаи комиссияи тафтишотии ҷамъият бояд дар бар гирад:

- маълумот дар бораи тасдиқи саҳеҳии далелҳои, ки дар ҳисоботи солона ва ҳисоботи солонаи муҳосибавии ҷамъият мавҷуданд;

- иттилоот дар бораи далели вайрон кардани муқаррароти оинномаи ҷамъият аз ҷониби мақомоти идоракунии ҷамъият, агар ҷунин вайронкунӣ ҷой дошта бошад;

- иттилоот дар бораи далели вайрон кардани тартиби пешбурди баҳисобгирии муҳосибавӣ ва пешниҳоди ҳисоботдиҳии муҳосибавӣ, ки

қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, инчунин пешниҳодот оид ба рафъи чунин вайронкуниҳо, агар онҳо ҷой дошта бошанд.

4. Аъзои комиссияи тафтишотии ҷамъият, аз ҷумла раиси комиссияи тафтишотиро маҷлиси умумии аъзои ҷамъият ба мӯҳлати муқаррарнамудаи оинномаи ҷамъият интиҳоб менамояд. Комиссияи тафтишотии ҷамъият ҳуқуқ надорад ваколати худро ба зиммаи дигар шахсон гузорад. Бо қарори маҷлиси умумии аъзои ҷамъият ваколати ҳама гуна узви комиссияи тафтишотии ҷамъият метавонад пеш аз мӯҳлат қатъ карда шавад. Узви комиссияи тафтишотии ҷамъият метавонад ба раёсати ҷамъият интиҳоб карда шавад ё дар мӯҳлати на барвақттар аз ду соли баъди қатъи ваколат ба вазифаи директори ҷамъият таъин карда шавад.

5. Манъи иштироки аъзои комиссияи тафтишотии ҷамъият дар маҷлиси раёсати ҷамъият иҷозат дода намешавад.

6. Комиссияи тафтишотии ҷамъият маҷлиси умумии аъзои ҷамъиятро дар ҳолатҳое даъват менамояд, ки агар ғайолияти раёсати ҷамъият ноил шудан ба мақсад ва иҷрои вазифаи ҷамъиятро таъмин карда натавонад ё агар раёсати ҷамъият талаботи аз се як ҳиссаи шумораи умумии аъзои ҷамъиятро оид ба даъвати маҷлиси умумии аъзои ҷамъият иҷро накунад.

7. Тартиби кори комиссияи тафтишотии ҷамъият мутобиқи оиннома ё дигар ҳуҷҷатҳои ҷамъият муайян карда мешавад.

Моддаи 13. Манбаъҳои ташаккули молу мулки ҷамъият

1. Ҷамъият метавонад таҳти моликият бино, иморат, иншоот, таҷҳизот, воситаҳои пулӣ бо аъзори миллӣ ва хориҷӣ, қоғазҳои қиматнок ва дигар молу мулк дошта бошад.

2. Молу мулки ҷамъият метавонад танҳо тибқи ҳолат ва тартиби пешбиниамудаи ҳамин Қонун, дигар қонунҳо ва оинномаи ҷамъият бегона карда шавад.

3. Ҷамъият оид ба ӯҳдадорихои худ бо ҳамаи молу мулки ба он тааллуқдошта ҷавобгар мешавад.

4. Манбаъҳои ташаккули молу мулки ҷамъият иборатанд аз:

- ҳаққи узвият;

- ҳаққи суғурта;

- ҳаққи иловагӣ;

- даромаде, ки аз сармоягузорӣ ва ҷойгиронии воситаҳои муваққатан озоди захираҳои суғурта ва дигар воситаҳо ба даст омадаанд;

- дигар манбаъҳое, ки қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон манъ накардааст.

Моддаи 14. Ҳаққи узвият

1. Ҳаққи узвият аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ барои пӯшонидани хароҷоти вобаста ба ғайолияти оинномавии ҷамъият пардохта мешавад.

Ҳаққи узвият метавонад пул ё дигар молу мулки дорои арзиши пулӣ бошад (ба истиснои ҳукуқи молумулкӣ). Ҳаққи узвият набояд бо иҷрои ягон ўҳдадорӣ алоқаманд бошад.

2. Арзиши пулии молу мулке, ки барои пардохти ҳаққи узвият гузаронида мешавад, метавонад аз ҷониби раёсати ҷамъият, бо назардошти арзиши бозории ҷунин молу мулк муайян карда шавад (нархгузорӣ карда шавад). Дар мавриди ба баҳодихии молу мулк розӣ набудани шахси молу мулкро барои пардохти ҳаққи узвият дода, барои муайян намудани арзиши бозории ҷунин молу мулк тибқи шартҳои пешбининамудаи оинномаи ҷамъият баҳодихандаи (нархгузори) мустақил ҷалб карда мешавад.

Андозаи баҳодихии пулии молу мулк, ки раёсати ҷамъият гузаронидааст, наметавонад аз андозаи баҳодихие, ки баҳодихандаи мустақил гузаронидааст, баландтар бошад.

Агар арзиши молу мулки барои пардохти ҳаққи узвият дар шакли пулӣ гузаронидашаванда беш аз сад ҳазор сомониро ташкил диҳад, барои муайян намудани арзиши бозории ҷунин молу мулк тибқи шартҳои пешбининамудаи оинномаи ҷамъият баҳодихандаи мустақил ҷалб карда мешавад. Оинномаи ҷамъият метавонад номгӯи молу мулкоро, ки бо он ҳаққи узвият ба ҷамъият пардохта мешавад, маҳдуд намояд.

3. Оинномаи ҷамъият метавонад барои аъзои ҷамъият пардохтҳои дигари ҳатмиро пешбинӣ намояд.

Моддаи 15. Ҳаққи суғурта ва пардохти суғуртавӣ

1. Ҳаққи суғуртае, ки узви ҷамъият пардохтааст, аз ҷониби ҷамъият ба бадастоварандаи фоида ҳамчун пардохти суғуртавӣ дар ҳаҷме, ки шартномаи суғурта муайян намудааст, дода мешавад.

2. Ҳаҷм ва тартиби ҳисоби ҳаққи суғуртаро қоидаҳои суғуртаҳои мутақобилае, ки маҷлиси умумии аъзои ҷамъият тасдиқ кардааст, муқаррар мекунад, агар тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

3. Агар вобаста ба ҷамъбасти давраи ҳисоботӣ дар ҷамъият қарзи пардохти суғурта, инчунин қарзи пардохти андоз ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба бучет набошанд, маҷлиси умумии аъзои ҷамъият метавонад оид ба кам кардани ҳаққи суғуртаи навбатӣ ё боз доштани пардохти онҳо қарор қабул кунад.

4. Тартиб ва шартҳои амалӣ намудани пардохти суғуртавиरो қоидаҳои суғуртаи мутақобилаи ҷамъият, ки маҷлиси умумии аъзои ҷамъият тасдиқ намудааст, муқаррар мекунад.

Моддаи 16. Захираҳои суғурта

Барои таъмини иҷрои ўҳдадории вобаста ба суғуртаи мутақобила ҷамъият тибқи тартиб ва шартҳои муқаррарнамудаи оиннома захираи суғуртаро ташақкул ва ҷойгир менамояд.

Моддаи 17. Ҳаққи иловагӣ

1. Ҳаққи иловагӣ маблағи пулие мебошад, ки узви ҷамъият бояд бо қарори маҷлиси умумии аъзои ҷамъият барои пӯшондани зиёне, ки вобаста ба натиҷаҳои соли ҳисоботӣ муайян гардидааст, пардохт намояд.

2. Тартиби ҳисоб ва пардохти ҳаққи иловагӣ тибқи қоидаҳои суғуртаи мутақобилаи ҷамъият, ки маҷлиси умумии аъзои ҷамъият тасдиқ кардааст, муайян карда мешавад.

Моддаи 18. Баҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳии муҳосибавӣ

Ҷамъият баҳисобгирии муҳосибавиро пеш бурда, ҳисоботдиҳии муҳосибавӣ ва омори мутақобилаи нақшаҳои ҳисобот, қоидаҳои баҳисобгирии муҳосибавӣ, шаклҳои баҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳӣ таҳия менамояд, ки онро мақомоти давлатие, ки танзим ва назорати бозори суғурта ва ташкилотҳои суғуртаро анҷом медиҳад, тасдиқ мекунад.

Моддаи 19. Азнавташкилдиҳии ҷамъият

1. Азнавташкилдиҳии ҷамъият метавонад тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қарори маҷлиси умумии аъзои ҷамъият дар шакли якҷояшавӣ, ҳамроҳшавӣ, тақсимшавӣ, ҷудошавӣ ва табдилшавӣ амалӣ гардад.

2. Азнавташкилдиҳии ҷамъият дар шакли табдилшавӣ танҳо ҳангоми табдилдиҳии ҷамъият ба ҷамъияти хоҷагидорӣ, ки суғуртаро анҷом медиҳад, имконпазир мебошад.

Моддаи 20. Барҳамдиҳии ҷамъият

1. Ҷамъият метавонад тибқи асосҳо ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо назардошти талаботи Қонуни мазкур барҳам дода шавад.

2. Мақоме, ки дар бораи барҳамдиҳии ҷамъият қарор қабул намудааст, дар ҷараёни дах рӯзи тақвимӣ аз санаи қабули чунин қарор бояд ба мақоми назорати суғурта иттилоъ диҳад.

3. Молу мулки ҷамъият, ки баъди қонсгардонии ҳамаи ӯҳдадорихои он дар назди кредиторон ва аъзои ҷамъият боқӣ мондааст, тибқи тартиби муқаррарнамудаи оинномаи ҷамъият аз ҷониби комиссияи барҳамдиҳӣ байни ҳамаи аъзои ҷамъият тақсим карда мешавад.

Моддаи 21. Назорати давлатии фаъолияти ҷамъият

1. Назорати давлатии фаъолияти ҷамъият ва аз ҷониби он риоя намудани қонунгузориҳои суғуртаро мақоми назоратии суғурта мутақобилаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардонад.

2. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии маҳаллӣ ҳуқуқ надоранд ба фаъолияти хоҷагӣ, молиявӣ ё дигар фаъолияти ҷамъият мудохила

намоянд, ба истиснои ҳолатҳое, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

Моддаи 22. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе

5 августи соли 2009 № 540